

מלבדו".

. . . ענין זה מודגש במיוחד בתינוקות של בית רבן דדורנו זה – שנקראים (בהסכמת גדולי ישראל) בשם "צבאות השם":

השם "צבאות השם" מורה – שהילדים מסורים ובטלים לגמרי להקב"ה, בדוגמת (ויותר מ) "חיילים" אל "מפקדיהם" . . ומזה מובן, שבילדי ישראל – ילדים וילדות – דדורנו זה, ניכר עוד יותר בגלוי איך שהם "משיחי", "משיחי" דהקב"ה עצמו, שזה נעשה הכנה והקדמה קרובה להתגלות המשיח הכללי דכל בני", בגאולה האמיתית והשלימה.

ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות": כשם שאז "יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים"¹⁰, כך "צבאות השם" דדורנו זה יצאו מגלות זו לגאולה האמיתית והשלימה ותיכף ומיד ממש.

לעילוי נשמת
הרה"ת ר' רחמים ב"ר יואב ע"ה
אנטיאן
נפטר בדמי ימיו - בליל שמע"צ ה'תשס"ב
ת. נ. צ. ב. ה.

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

ברכה - שמח"ת

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כט
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושתיים לבריאה

ברכה – שמח"ת

והנהגת בני"י בימות המשיח ממש.

[וזוהי גם ההדגשה המיוחדת בתקופה האחרונה בהנוגע להלימוד ד"הלכתא למשיחא", ההלכות שנוגעות לחיי בני"י בזמן הגאולה].

אחד העניינים העיקריים לעתיד לבוא – הוא (כמובא לעיל מהתניא) שאז תהי' השלימות ד"אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו"²: בכל העולם כולו יתגלה איך שאין שום מציאות אחרת זולתו ית', "אין עוד מלבדו".

ובדוגמת זה נדרש גם בחייו של יהודי – שיחוש וירגיש בכל ענייני ממש, ש"אין עוד מלבדו". זאת אומרת: מלבד זאת שהכוונה והתכלית דכל ענייני העולם היא אלקות, ובמילא עבודתו היא באופן ש"כל מעשיך לשם שמים"³, ו"בכל דרכיך דעהו"⁴, אבל ישנה מציאות של "חול", "מעשיך" ו"דרכיך" (אלא – שתכליתם הוא קדושה), אלא יתירה מזו: שענייני העולם עצמם הם אלקות, ובמילא לא "נרגשת" מלכתחילה שום מציאות כלל, כי "אין עוד מלבדו" . . .

– ועפ"ז אולי יש לומר הביאור בהעיכות המבהיל של הגאולה – שהוא מצד זה שהיתה חסרה אצל בני"י שלימות בדרגת העבודה באופן ד"אני לא נבראתי אלא לשמש את קוניי"⁵, שדוקא עי"ז מגיעים להגאולה אשר תהי' באופן זה (ד"אין עוד מלבדו"). – אבל עכשיו כבר הוסר גם עיכות זה, ובמילא הרי "הכל מוכן לסעודה", סעודת לוי' ושור הבר ויין המשומר⁶ בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

. . . חז"ל אומרים⁷: "אל תגעו במשיחי⁸ אלו תינוקות של בית רבן".

אחד הביאורים בזה (נוסף להפירוש במפרשים): חינוך תינוקות של בית רבן צריך להיות באופן שהתינוקות נעשים חדורים לגמרי בתוך תוכם עם הענין והנקודה של "משיח", כך, שכאשר רק מעיפים מבט על ילד יהודי, מה רואים? – משיח!

כל מציאותם היא "משיח" – הגילוי ד"אתה הראת גו' אין עוד

א. "דברי ישראל על התורה", "אחזונה ולא נעזבנה"

– כי תוכן הענין של "מורשה קהלת יעקב" הוא: "אחזונה ולא נעזבנה".

אומרים המפרשים⁵, שפירוש רש"י כאן, בא בהמשך לפירושו השני בפסוק הקודם: על "אף חובב עמים גו' ישא מדברותיך", מפרש רש"י (בפירושו השני⁶): "אף בשעת חיבתן של אומות העולם .. ומסרת את ישראל בידם .. כל צדיקיהם וטוביהם דבקו כך ולא משו מאחריך .. ישא מדברותיך, מקבלים גזרותיך ודתותיך בשמחה, ואלה דבריהם – תורה כו'; ועל כך קשה: מהו הקשר בין "דבריהם, תורה צוה גו'" לענין של "מקבלים גזרותיך כו'?" לכן מפרש רש"י כי בדבריהם "מורשה היא לקהלת יעקב" כוונתם לומר "אחזונה ולא נעזבנה" (בדומה ללשון רש"י לפני כן "דבקו כך ולא משו מאחריך").

אמנם צריך להבין: במה קשור הענין של "אחזונה ולא נעזבנה" עם כך שהתורה היא "מורשה קהלת יעקב", ענין של ירושה? לכאורה את אותם "דברים" ("אחזונה ולא נעזבנה") היה מתאים לומר גם אילו ניתנה התורה לבני ישראל בתור מתנה, או "לקח טוב"⁷ וכיוצא בזה?

ואדרבה: בירושה, שבאה מאליו וממילא, כלל אינו בטוח שיהיה "אחזונה" של היורשים – אחיזה והשתדלות⁸ של בני ישראל בשמירת התורה שירשו.

כבר דובר כמה פעמים¹ אודות קריאת פרשת וזאת הברכה בשמחת תורה, אשר על אף שישנם כמה טעמים המובאים במפרשים מדוע נקראת פרשה זו ביום טוב האחרון של חג הסוכות – אך מסתבר לומר, שבנוסף להם, הרי – כמו רובם ככולם של הפרשיות שקוראים – יש בפרשה זו גם מ"ענין המועד". בין הפסוקים בפרשה המדברים בגלוי אודות עניין התורה – עניינו של מועד זה – הוא הפסוק², "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב".

רש"י בפירושו על הפסוק מבאר [לאחר שמדגיש כי המילים, "תורה צוה לנו משה", אינן נושא בפני עצמו³, אלא הקדמה לחלקו השני של הפסוק – "תורה אשר צוה לנו משה) מורשה היא לקהלת יעקב"⁴]

(1) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 246. חי"ד ע' 156. ע' 164. ושי"ב.
(2) פרשתנו לג, ד.
(3) כפשוטו לשון הכתוב. וראה רמב"ן ועוד כאן.
(4) והכרחו של רש"י – י"ל, כי הוקשה לי: (א) מדוע נאמר "צוה לנו משה", דלא כפסוק שלפניו "ישא מדברותיך", שהתורה היא דברי ה', (ב) מהו החידוש, ולמאי נפק"מ כאן שמשא לימד תורה לבני"י? ולכן מתיר רש"י שהיא הקדמה ל"מורשה קהלת יעקב", שהתורה באה לבני"י באופן דידושה, וענין זה שייך רק בקבלת התורה ממש, ולא מאת הקב"ה שאצלו ית' לא שייך (ע"ד הפשט*) הגדר דירושה**.

(* וגם ע"ד החסידות – ראה אור"ת ראה ע' תשסב (וראה אור"ת תשא ע' איתקונא). – וראה לקו"ת פרשתנו (צד. ד). (** אבל ראה וראו (ו. ח), ותנתי אותה לכם מורשה (ובפשטות הכונה, שהקב"ה נתן אי"י לבני"י והם מורשים אותה לבניהם אחרים) – ואי"כ גם בנד"ד מתאים לומר שהקב"ה נתן (צוה) לנו את התורה, "מורשה קהלת יעקב" (ולהעיר מבעת"ש שו"ת עה"ת כאן בדיוק, "מורשה ולא ירושה"). וראה תרגומים כאן, מסרה ירוחא", "הבה ירתו". אלא שבכל אופן. לכאורה נלָאָטיק יותר לומר ענין הירושה בשיכות למשה מלגבי הקב"ה.

(5) רא"ם כאן.

(6) ולכאורה עכ"ל דמ"ש רש"י, ואלה דבריהם" הוא גם לפירושו הראשון ב, אף חובב עמים גו'" (דאל"כ איך מתאים הפסוק, "תורה צוה לנו משה גו'" באמצע דברי משה?! – ובא בהמשך לפרש"י, "ישא מדברותיך, נשאו עליהם עול תורתך" (שהוא ע"ד לשונו כפי' הב', "מקבלים גזרותיך כו'"), – ואלה דבריהם תורה גו'".

(7) משלי ד, ב.

(8) שלכן ארז"ל (אבות פ"ב מ"ב) התקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך.

בית רבן פון אונזער דור - וועלכע ווערן אָנגערופן (בהסכמת גדולי ישראל) מיטן נאָמען „צבאות השם“:

דער נאָמען „צבאות השם“ באַדייט - אַז די קינדער זיינען אינ-גאַנצן איבערגעגעבן און בטל צו דעם אויבערשטן, בדוגמא (און נאָך מער) ווי „סאָלדאַטן“ צו זייער „גענעראַל“. . דערפון איז מובן, אַז אין די אידישע קינדער - אינגעלעך און מיידעלעך - פון אונזער דור, איז נאָך מער ניכר בגלוי ווי זיי זיינען „משיחי“, „משיחי“ פון דעם אויבערשטן אַליין. וועלכע ווערט די הכנה והקדמה קרובה אויף דער התגלות פון דעם משיח הכללי פון אַלע אידן, בגאולה האמיתית והשלימה.

ו„כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות“⁹: כשם ווי דעמאָלט „יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים“¹⁰, אַזוי וועלן די „צבאות השם“ פון אונזער דור ארויסגיין פון דעם איצטיקן גלות לגאולה האמיתית והשלימה ותיכף ומיד ממש.

(משיחות ליל שמח"ת קודם הקפות תשנ"ב)

(9) מיכה ז, טו.

(10) בא יב, מא.

ע"פ המדובר כמ"פ לאחרונה, שלפי כל הסימנים נמצאים אנו כיום על סף הגאולה, כאשר „הנה זה (משיח) בא“¹¹, ותיכף ומיד רגע לאח"ז - **כבר בא**.

מזה מובן גם בנוגע לעבודת בני הנדרשת בשמחת תורה, והמשכה במשך כל השנה כולה, ובמיוחד בשנה זו - עבודה שחדורה עם ענין הגאולה ומשיח. היינו, שהנהגתו של יהודי בכל הענינים בחיי היום-יום שלו גם בזמן הזה תיכף ומיד לפני הגאולה - היא מעין ובדוגמת חיי

ב. „אחזונה“ - בדומה לדין שדה אחוזה

ויש לומר שרש"י מבהיר את השאלה בדיוק לשונו - „אחזונה“, שלכאורה: כיצד מתאים הביטוי אחוזה בנוגע לתורה? הרי לגביה משתמשים, גם בפסוקים קודמים ובפרט לגבי מצות הקהל - בלשון שמיעה, לימוד, שמירה וכיוצא בזה⁹.

אלא, המילה „אחזונה“ כאן אין משמעה מלשון אחיזה - להחזיק, אלא מלשון אחוזה, ירושה¹⁰. ובכך מתכוון רש"י להזכיר את הדין של „אחוזה“ שכבר נלמד קודם, בפרשת בהר¹¹: כאשר אחד מוכר את שדה אחוזתו היא חזרת לבעלים בשנת היובל - „בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו“¹²; מכיוון שזו ה„אחזונה“ שלו, היא נשארת תמיד קשורה אליו¹³.

ובדומה לכך בעניננו: הענין שבני ישראל נשארים קשורים תמיד לתורה, בכל מצב בו יימצאו (אפילו כאשר בני ישראל נמסרים בידי אומות העולם) - נובע מכך שהתורה היא „מורשה קהלת יעקב“, תורה היא ענין של ירושה ואחווה.

[על פי זה יומתק מה שרש"י אינו מסתפק בלשון „אחזונה“, אלא מוסיף (גם את השלילה¹⁴), ולא נעזבנה“ - כי גם לאחר שרש"י מדמה את ענין „מורשה קהלת יעקב“ ל„(שדה) אחוזה“, חובה להבהיר, כי דברי „צדיקיהם וטוביהם“ „תורה צוה גו“, אין כוונתה השוואה המוחלטת לשדה אחוזה (שהשדה עשויה בפועל לצאת מרשות בעל

(9) וראה לשון הרא"ם כאן: ותחזיקנה לא נעזבנה.
 (10) ראה רש"י ס"פ ויגש. ועוד. ולהעיר מס' השרשים להרד"ק ערך אחו - דאחזיה ואחזיה הם משרש אחד. וראה בחיי ס"פ ויגש.
 (11) כה, י ואילך.
 (12) בהר שם, יג.
 (13) שלכן גבי הלויים, גם בתיהם נגאלים, כי .. היא אחוזתם (בהר כה, לג ובפרש"י. וראה שם, לד ובפרש"י).
 (14) ובפשוט י"ל הטעם, כי הוא ע"ד לשון רש"י בפסוק הקודם „דבקו בך ולא משו מאחריך“.

האחווה למשך זמן), אלא יתירה מזו: אצלם ה„אחזונה“ הוא באופן של „ולא נעזבנה“]

ובכך מתורצת שאלה נוספת בענין „מורשה קהלת יעקב“: מכיוון שהתורה מגיעה לבני ישראל בדרך ירושה (כלומר מאב לבן¹⁵) - היה ניתן להסיק לכאורה, שאם האב המוריש אינו תלמיד חכם (ועל אחת כמה וכמה אם הוא, רחמנא ליצלק, אינו שומר תורה ומצוות) ואצלו אין תורה חס ושלום - עלולה או התורה לא להגיע לבן¹⁶!

מבהיר רש"י, שהדבר דומה ל„(שדה) אחוזה“, אשר מכיוון שזו „אחוזתו“ - לא נעקר הקשר של השדה לבעל האחווה, אפילו כאשר רצה בכך ומכר את השדה.

ובדומה לכך בעניננו: אפילו כאשר אחד מתנהג באופן שאין לתורה קשר גלוי אליו - הרי התורה היא - שלו (כירושה ואחווה) בכל המצבים¹⁷.

ג. מדוע קשור הפסוק לשמחת תורה ולא לשבועות

כבר הובאו פעמים רבות דברי השל"ה¹⁸, שבפירוש רש"י על התורה ישנם „עניינים מופלאים“ - ובעניננו:

כפי שהוזכר קודם (בתחילת השיחה), יש בפרשת וזאת הברכה מ„ענין המועד“ (של שמחת תורה), כי תיכף בתחילת הפרשה מופיעים כמה פסוקים אודות ענין התורה -

(15) ראה סנהדרין צא, סע"ב „מנחלת אבותיו שנא' תורה צוה כו“.

(16) להעיר מנדרים פא, א (וברש"י ותוס' שם). - ובס' עשרה מאמרות (מאמר חקור דין ח"ב פכ"ח. ח"ה פ"ג) שירושה אינה (רק) מאב לבן (כמו נחלה) אלא גם, הבאה ממקום אחר“, „מן הרב לתלמידו“

(17) ראה גם יל"ש ומדרש לקח טוב כאן (וכ"ה בספרי כאן לכמה גירסאות - ראה ספרי הוצאת פינקלשטיין האראוויטץ). שמור' פל"ג, ז.

וידועים דברי הרמב"ם (באגרת השמד, וכן באגרת יתימן) דירבען בן נבט (שהוא יוצא מהכלל דכל ישראל שיש להם חלק לעוה"ב - סנה' ר"פ חלק) נענש גם על ביטול עירוב תבשילין וכיו"ב.
 (18) במס' שבועות שלו (קפא, א).

ה'19 מסיני בא גו' אף חובב עמים גו' תורה צוה לנו משה גו'". אך לכאורה, פסוקים אלה קשורים (לא עם שמחת תורה - גמרה (סיומה) של תורה²⁰ - אלא) עם חג השבועות, זמן מתן תורתנו²¹.

אך לפי הדגשת רש"י, שהחידוש ב"מורשה קהלת יעקב" הוא "אחזונה" (בדוגמת שדה אחוזה), מובן הקשר של הפסוק לשמחת תורה דוקא. כי על אף שמתן תורה קשור לחג השבועות, אך הענין של "מורשה קהלת יעקב", מה שהתורה היא ירושה ואחווה של בני ישראל, קשור דוקא עם שמחת תורה.

ד. הקשר של חג הסוכות ללוחות השניות

הדבר יובן בהקדם המבואר בכמה מקומות²², כי הטעם שקבעו את שמחת תורה בחג שמיני עצרת ולא בחג השבועות זמן מתן תורתנו, הוא משום שהשמחה של שמחת תורה קשורה עם נתינת הלוחות השניות ביום הכפורים²³ (ששמיני עצרת בא בהמשך ולאחרי יום הכפורים); היות והלוחות השניות ניתנו כתוצאה מהתשובה של בני ישראל, לכן דוקא נתינה זו מעוררת אצל בני ישראל שמחה הכי גדולה.

וצריך להבין: עם היות שבכמה ענינים שמיני עצרת היא "רגל בפני עצמו"²⁴, עם זאת, קוראת לו התורה יום השמיני, שהחג שמיני עצרת הוא גם המשך לשבעת הימים הקודמים של חג הסוכות²⁵.

ומזה, שגם השמחה של שמיני עצרת (כולל בהקשר לנתינת הלוחות השניות ביום

הכפורים) קשורה גם, ויתירה מזו - מהווה המשך, לשמחה של שבעת ימי הסוכות. צריך להבין - במה מתבטא הקשר של השמחה בחג הסוכות לשמחה על נתינת הלוחות השניות²⁶?

ה. חודש האביב, חג הקציר וחג האסיף - ברוחניות

אחד מהביאורים שיש לומר בזה:

בנוגע לכך ששמחת חג הסוכות היא ביתר שאת²⁷ לגבי שמחת שאר הרגלים - שבחג הסוכות נאמר שלוש פעמים בתורה הציווי על שמחה, שלא כשבועות (רק פעם אחת) ופסח (בו לא נזכר כלל ענין השמחה) - מבארים חז"ל²⁸, כי הדבר נעוץ בהבדלים שבין הרגלים במצב של תבואת השדה:

פסח הוא "חודש האביב"²⁹, כאשר התבואה טרם בשלה לגמרי - לכן אין אז שמחה, מכיוון שאי אפשר עדיין לדעת בוודאות האם התבואה תהיה כדבעי;

שבועות הוא "חג הקציר"³⁰ - הוא הזמן שהתבואה כבר מוכנה ונקצרת - ולכן מתחילה אז השמחה; אך עדיין אין השמחה בשלימות, היות והתבואה נמצאת עדיין בשדה³¹ ולא נאספה (ובפרט - רובה) באופן שניתן ליהנות ממנה.

(26) במדרש שבער 28 שהשמחה דחה"ס היא "לפי שנטלו הנפשות דימוס (שלהם) ביוהכ"פ", היינו שגם השמחה דחה"ס קשורה לתשובה דיהוכ"פ [וראה אה"ת שם (ע' א'תשפו ואילך) וד"ה ביום השמע"צ הנ"ל (ובמקומות שנשמנו שם), שלכן נקבעה השמחה על לוחות שניות (לא תיקף, למחרת יוהכ"פ, אלא) בסיום חגה"ס]. אבל מסתבר לומר שהשייכות היא גם לתוכנו של חגה"ס המפורש בקורא, כדלקמן בפנים.

(27) ראה רמב"ם הל' לולב פ"ח ה"ב, שמחה יתירה", שם ה"ד, מצוה להרבות בשמחה זו".

(28) יל"ש אמור רמז תרנד (מפסיקתא דר"ב) (הוצאת באבער) פסקא אחריתא דסוכות).

(29) בא יג, ד. משפטים כג, טו. תשא לד, יח. ועוד.

(30) משפטים כג, טז. ועד"ו בתשא שם, כב.

(31) ראה רש"י משפטים שם ד"ה באספך - ובמדרש שם, שבשבועות, התבואה נכנסת בפנים" אלא, שפירות האילן נדונין" (והשמחה דחה"ס היא כי אז, התבואה ופירות האילן בפנים"). ואכ"מ. - וראה לקמן הערה 42.

שמים³, און "בכל דרכיך דעהו"⁴, אָבער ס'איז פּאַראַן אַ מציאות פון "חול", "מעשיך" און "דרכיך" (נאָר - תכליתם איז קדושה), נאָר נאָכמער: אַז די עניני העולם עצמם זיינען אלקות, און במילא "הערט" זיך מלכתחילה כלל ניט קיין אַנדער מציאות, וואָרום "אין עוד מלבדו" . . .

- ועפ"ז אולי יש לומר דעם ביאור אין דעם עיכוב המבהיל פון דער גאולה - אַז דאָס איז מצד דעם וואָס באַ אידן האָט געפעלט שלימות אין דער דרגא פון עבודה באופן פון "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוניי"⁵, וואָס דוקא דורך דעם קומט מען צו דער גאולה וועלכע וועט זיין אין דעם אופן (פון "אין עוד מלבדו"). - איצטער איז אָבער דער עיכוב שוין אויך אַראָפּ, ובמילא איז "הכל מוכן לסעודה", סעודת לויתן ושור הבר ויין המשומר⁶ בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

. . . חז"ל זאָגן⁷: "אל תגעו במשיח⁸ אלו תינוקות של בית רבן".

איינער פון די ביאורים אין דעם (נוסף אויף דעם פירוש אין מפרשים): דער חינוך פון תינוקות של בית רבן דאַרף זיין אין אַן אופן אַז די תינוקות ווערן אינגאַנצן דורכגענומען און דורכגעדרונגען מיט דעם ענין און נקודה פון "משיח", אזוי, אַז בשעת מ'גיט נאָר אַ קוק אויף אַ אידיש קינד איז וואָס זעט מען? - משיח'ן!

זייער גאַנצע מציאות איז "משיח" - דער גילוי פון "אתה הראת גו' אין עוד מלבדו".

. . . דער ענין איז ספעציעל אונטערשטראַכן אין די תינוקות של

(3) אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם הל' דיעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א.

(4) משלי ג, ו. וראה רמב"ם וטושו"ע שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו ס"ב.

(5) משנה וברייאתא סוף קידושין. כ"ה גירסת הש"ס כת"י (אוסף כתיב-היד של תלמוד הבבלי, ירושלים תשכ"ד) במשנה וברייאתא הנ"ל. וכן הובא במלאכת שלמה למשנה שם. וראה גם יל"ש ירמ"י רמז רעו.

(6) ראה ברכות לד, ב. ב"ב עה, א. ויק"ר פ"ג, ג. ועוד.

(7) שבת קיט, ב.

(8) דברי הימים א, טז, כב.

הוספה בשורת הגאולה

מב.

ע"פ המדובר כמ"פ לאחרונה, אַז לויט אַלע סימנים שטייען מיר היינט אויף דעם שוועל פון דער גאולה, ווען "הנה זה (משיח) בא"¹, ותיכף ומיד רגע לאח"ז – כבר בא.

דערפון איז אויך מובן בנוגע צו דער עבודה פון אידן וואָס פאָדערט זיך בשמחת תורה, והמשכה במשך כל השנה כולה, ובמיוחד בשנה זו – אַן עבודה דורכגענומען מיט דעם ענין פון גאולה און משיח. דאָס הייסט, אַז אַ אידן'ס אויפפירונג אין אַלע ענינים אין זיין טאָג טעגלעכן לעבן אויך בזמן הוזה תיכף ומיד פאָר דער גאולה – איז מעין ובדוגמת דעם לעבן און הנהגה פון אידן בימות המשיח ממש.

[וואָס דאָס איז אויך די הדגשה המיוחדת בתקופה האחרונה בהנוגע דעם לימוד פון "הלכתא למשיחא", די הלכות וואָס זיינען נוגע צו דעם לעבן פון אידן בזמן הגאולה].

איינער פון די ענינים העיקריים לעתיד לבוא – איז געבראַכט פריער פון תניא) וואָס דעמאָלט וועט זיין די שלימות פון "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו"²; עס וועט נתגלה ווערן בכל העולם כולו אַז עס איז ניטאָ קיין מציאות אחרת זולתנו ית', "אין עוד מלבדו".

ובדוגמת זה פאָדערט זיך אויך אין דעם לעבן פון אַ אידן – אַז ער זאָל דערהערן און פילן בכל עניניו ממש, אַז "אין עוד מלבדו". דאָס הייסט: ניט בלויז אַז די כוונה און תכלית פון אַלע עניני העולם איז אלקות, ובמילא איז זיין עבודה אין אַן אופן וואָס "כל מעשיך לשם

(1) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.
(2) ואתחנן ד, לה.

לקוטי

ברכה – שמח"ת

שיחות

חג המצות – זמן יציאת מצרים – מציין את תחילת ויסוד עבודת ה'. ביציאת מצרים נפעל אצל בני ישראל (בראותם את כל הניסים וכו') ענין האמונה ("ורא ישראל גו' ויאמינו בה' גו'⁴⁰"), שהאמונה היא היסוד של עבודת ה'. אמנם מאידך, זהו רק היסוד, אך לא עבודת ה', מצוות בפועל – עדיין לא קיימת "תבואה" מוכנה (בהתאם לסדר הענינים בזמן בפשטות, שתחילה התרחשה יציאת מצרים, לפני שהתורה והמצוות ניתנו לעם ישראל).

[יתר על כן: אמונה בלבד – תיתכן גם באופן, כמאמר הידוע⁴¹, גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא" (=גנב הבא במחתרת מתפלל לה' שיעזור) – מבלי הבט על כך שהוא מאמין באמונה שלימה במציאות הבורא ויודע כי הצלחתו בגניבתו תלויה ברצון ה' – ולכן "אפום מחתרתא רחמנא קריא" – בכל זאת, לא פועלת עליו האמונה לציית לקדוש־ברוך־הוא ולא לגנוב. כי לא בהכרח שתהיה לאמונה השפעה ממשית ופנימית על האדם].

חג השבועות, זמן מתן תורתנו, בו נתן הקדוש־ברוך־הוא לבני ישראל תורה ומצוות, ובני ישראל קיבלו אותם על עצמם באמירה ובאופן של "נעשה ונשמע" – הוא בדוגמת קצירת התבואה, שהתבואה כבר מוכנה ונקצרה עליידי האדם; אך עם זאת, זו רק קבלה במחשבה ודיבור וחסר עדיין ענין המעשה⁴² (אסיפת הפירות לרשותו של האדם), להוריד וליישם זאת בפועל בחיי היום יום.

וזהו החידוש של חג הסוכות: כאשר חולף הזמן – ועבודת השם הנעשית בו – בין שבועות וסוכות, ובמהלכו, כולל מצבים שונים המתרחשים בחיי היום יום, מתנהגים בני

סוכות הוא "חג האסיף .. באספך את מעשיך מן השדה"³² – שאז אוספים את התבואות מהשדה ומביאים אותם לגרנות ולבתים; ומכיוון שיכול הארץ כבר מוכן ומזומן להנאה, זה מעורר את השמחה בשלימותה – שלוש פעמים שמחה.

התורה הרי היא נצחית³³ – בכל מקום ובכל זמן, וקשורה עם כל אחד ואחת מישראל. מובן, שענין השמחה של שלושת הרגלים (בקשר לתבואת השדה) אינה מוגבלת לזמן בו היו בני ישראל על אדמתם שאז עיקר מזונם הגשמי היה קשור עם שלושה זמנים אלו.

הכרחי אפוא לומר, כי זה שהתורה קושרת את שמחת שלושת הרגלים עם תבואת הארץ, אין הכוונה³⁴ רק לתבואה מוכנה הגשמי, אלא גם (ואדרבה – בעיקר³⁵) לענין התבואה כפי שהיא ברוחניות – תורה³⁶ ומצוות (כידוע שהתורה נקראת תבואה³⁷ ולחם³⁸, ו"מאי פירות? מצוות"³⁹) – ותבואה זו שייכת לכל אחד ואחת מישראל; כאשר שלושת הזמנים של "חודש האביב", "חג הקציר" ו"חג האסיף" – הינם שלושה שלבים בצמיחת ה"תבואה" הרוחנית בחיי עם ישראל [אלא שאחר כך, כאשר בני ישראל על אדמתם, "משתלשל" הדבר גם בגשמיות, שנקבעה אז שמחה גם בקשר לתבואה הגשמית].

1. אמונה, קבלת תורה, ומעשה

בפועל

אחד מהביאורים בזה:

(32) משפטים שם.
(33) תניא רפי"ז. ובכ"מ.
(34) ראה גם אה"ת משפטים ע' א'קעה ואילך. סה"מ תר"ל ע' קלב. ע' רה"ז. וראה ד"ה ותג האסיף תשמ"ג (סה"מ – מלוקט ח"א ע' תמא).
(35) ולהעיר מהמאמר הידוע, "התורה מדברת בעצם בעליונים ורוממות בשניות בתחתונים" (עש"מ מאמר חקור דין ח"ג פכ"ב. וראה של"ה יג, ב ואילך).
(36) ראה גם סה"מ תר"ל ע' קלו. שם ע' ריג.
(37) ראה סנהדרין מב, א ובתורה"ה ורב תבואות שם.
(38) משלי ט, ה. חגיגה יד, א. ועוד.
(39) סוטה מו, סע"א.

(40) בשלח יד, לא.

(41) ברכות סג, א (כגירסת הע"י. וראה דק"ס שם).

(42) באר"א קצת י"ל – במ"ת ה' ענין דלימוד התורה שיעיקרו במחשבה ודיבור, ולא מעשה המצות. – וי"ל שזהו בהתאם לדברי המדרש (הג"ל הערה 31) שבשבועות התבואה בפנים אבל לא פירות האילן, כי תבואה היא תורה והפירות מצות, כנ"ל.

ישראל על פי תורה ומצוותיה - נפעל בכך הענין של „באספך את מעשיך מן השדה“: התבואה הרוחנית נאספת לתוך הרשות הפרטית, וקיים בטחון ביחס לעבודת התורה ומצוות - התבואה הרוחנית - גם במעשה.

ובכך מובן, מדוע גדול השמחה של חג הסוכות קשורה עם היותו „מאסף“ של ה„תבואה“ הרוחנית - ובפשטות: השמחה של סוכות היא שמחה של מצוה (שמחת לולב ושמחת ישיבה בסוכה⁴³).

ד. עבודת התשובה - הוכחה שהתורה „נחקה“ בבני ישראל

על כך מתעוררת לכאורה השאלה: מוצאים הרי, שלאחר קבלת התורה לא זו בלבד שהיא חסרון אצל בני ישראל בשמירת התורה ומצוות כדבעי, אלא יתר על כן - הם נכשלו בחטא העגל, שהוא חטא הכי חמור (היפך האמונה (של חג המצות) ב„אנכי ה' אלקיך“ של חג השבועות); וכיצד ניתן לומר, שבזמן זה, שבין קבלת התורה וחג הסוכות, נפעל הענין של „אסיפת התבואה“?

והביאור בזה, שאדרבה - היא הנותנת: מכיוון שמבלי הבט על גדול הירידה שעל ידי חטא העגל, התעוררו בני ישראל לתשובה עד שפעלו את ה„סלחתי כדברייך“⁴⁴ - זו עצמה ההוכחה, שהענין של תורה ומצוות אצל בני ישראל „נאסף“ ובאופן קבוע ותמידי, עד שאין בכוח שום דבר לעוקרו.

ההסבר בזה:

אודות המעלה הקיימת בבעל תשובה היא למעלה מצדיק, כותב הרמב"ם⁴⁵, כי לא זו בלבד שבעל תשובה, „אהוב ונחמד .. לפני הבורא כאילו לא חטא מעולם“, אלא יתירה מזו „שכרו הרבה שהרי טעם טעם החטא ופירש

(43) ראה לקוטי ח"ד ע' 166 הערה 25. וש"נ.

(44) רש"י תשא לג, ית. ועוד.

(45) הל' תשובה פ"ז ה"ד.

מתבטאת המעלה של בעל תשובה.

בסגנון אחר קצת: דווקא בעבודת התשובה מתבטא כיצד עבודת השם נחקה במציאותו של יהודי, באופן, שלא ניתן לעקור זאת ממנו. שלכן, אפילו לאחר שעבר על חטא, המנתק אותו רחמנא ליצילן מהקדוש-ברוך-הוא, אין לו מנוחה עד שהוא שב לעבודתו יתברך. הדבר נובע מכך שבפנימיות נפשו הרי „גם בשעת החטא היתה באמונה אתו“⁵¹, וזה לא נתן לו מרגוע עד שהוא עושה תשובה⁵².

ולכן גמר ושלמות חג האסיף (השמחה של שמיני עצרת ושמחת תורה) נקבע בקשר עם נתינת לוחות שניות, שניתנו בקשר לעבודת התשובה של עם ישראל - כי דווקא על-ידי תשובה באה ה„אסיפה“⁵³ האמיתית, שעבודת השם נחקקת בתוך מציאותו של יהודי.

ה. גילוי הקשר העצמי „מורשה“, בשמחת תורה

על פי כל הנ"ל יובן הקשר של הפסוק „תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב“ - לשמחת תורה דוקא:

הגדרת התורה כ„מורשה“ לעם ישראל, מצביעה על כך - כהדגשת רש"י שהובאה לעיל (סעיף ב') - שבני ישראל נשארים קשורים לתורה בכל המצבים האפשריים,

(51) תניא ספכ"ד.

(52) וראה בארוכה לקוטי [המתורגם] ח"ו (ע' 58 ואילך) שטעם זה, אצל בני" בכחה של תשובה לבטל הרע ולעקור החטא לגמרי, משא"כ אצל בני" התשובה מועלת רק (מאכן ולהבא) למנוע העונש. ע"ש באורך.

(53) וכפי' תיבת „עצרת“ - „כנישין“ (ת"א פינחס כט, לה), התאספות והתקבצות. וידוע דשמע"צ ענינו קליטה (דרושי שמע"צ בלקו"ת וכו').

בדומה לשדה אחוזה, שאפילו כאשר השדה יוצאת מרשות הבעלים - הרי זה רק לפי שעה, וסוף סוף היא חוזרת (ביובל).

וענין זה של ירושה שבתורה - מתבטא בגלוי בעבודת התשובה, המוכיחה כיצד נעשית התורה קשורה עם עצם מציאותו של היהודי, עד שלא ניתן להפרידו מהתורה, ואפילו כאשר הוא התנתק רחמנא ליצילן מהקדוש-ברוך-הוא הרי זה רק לפי שעה, וסוף סוף הוא בודאי יחזור למציאותו האמתית - עבודת השם.

ולכן הענין של „מורשה קהלת יעקב“ קשור (לא עם חג השבועות, זמן מתן תורתנו, אלא) דוקא עם שמחת תורה, שנקבע על נתינת הלוחות השניות שניתנו על-ידי התשובה של עם ישראל.

וזהו הקשר לענין „גמרה (סיומה) של תורה“ - שהוא הטעם הפשוט על השמחה בשמחת תורה - משום שה„גמר“ והשלמות של לימוד התורה, קשורים עם כך שהתורה נעשית „כולא חד“ דבר אחד עם היהודי;

שזה בא לידי ביטוי בעבודת התשובה דוקא⁵⁴, המבטאת כיצד התורה נחקה בעצם מציאותו של היהודי, שלכן בכל המצבים לא יכול קשר זה להתבטל - ובלשון הידוע⁵⁵: ישראל אורייתא וקודשא-ברוך-הוא כולא חד.

(משיחות יום שמח"ת תשל"ז,

שמחת ביה"ש תש"כ)

(54) להעיר מלקו"ת בלק (עג, סע"א) ועוד, שהעל"י דנשמות ע"י ירידתם לעוה"ז היא מה שנעשים בחינת בעלי תשובה.

(55) ראה ח"ג עג, א.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח